

kom en Yttring, som jeg ikke kan forstaae anderledes, end at den gaaer i en berfra noget afvigende Retning. Denne Yttring fremkom fra den daværende Kultusminister, som netop er den nuværende ærede 2den Landstingsmand for 1ste Kreds (Madsig) og findes i Beretningen om Forhandlingerne paa den grundlovgivende Rigsdag Sp. 3065. Han yttrede sig angaaende Mindretallets Forslag, som jeg for Rortheds Skjld vil kalde Forslag om Sognebaands Løsning, paa følgende Maade: „Hvad er nemlig Meningen af det her omhandlede Forslag? Det lyder: Ethvert Medlem af Folketirken kan i alle ministerielle Handlinger, henvende sig til hvilken Præst, han vil. De nærmere Bestemmelser i den Henseende fastsættes ved Lov“. Er nu Meningen, at denne Frihed til at henvende sig til hvilken Præst, man vil, skal indtræde, saasnart Grundloven er antagen, eller er det Meningen, at Friheden først skal og kan indtræde, naar de nærmere Bestemmelser i saa Henseende ved Lov ere fastsatte? (Se temmer: det Sidste naturligtvis!) Det vil jeg ogsaa antage, hvad jeg hører tilraabe mig fra flere Sider i Salen, at det Sidste er Meningen. Men saa faae vi jo ikke Friheden strax og umiddelbart, saa maae vi først oppebie den Lov, der indeholder disse nærmere Bestemmelser, og hvor kan man være vis paa at faae denne Lov tidligere, end man kan faae hele Loven om Kirkeforsatningen? Altsaa det ærede Landstingsmand har dengang sagt: hvorledes kan man være vis paa at faae denne Lov tidligere, end man kan faae hele Loven om Kirkeforsatningen? Disse Ord troer jeg han efter sit nærværende Standpunkt umuligt vilde kunne sige; thi naar han siger, „hvorledes kan man være vis derpaa“, saa ligger deri en Indrømmelse af, at det dog var muligt, at det gjerne kunde skee; og at man altsaa gjerne kunde tage et saadant enkelt Lovforslag for det Første og derefter hele Loven om Kirkeforsatningen. Der som den ærede Landstingsmand nu skalde udtrykke sin Mening om disse Sager, vilde han sige det er umuligt, at man kan tage disse enkelte Love først og derefter Loven om Kirkeforsatningen, de kunne først komme efter eller ialtfald samtidigt med Loven om Kirkeforsatningen. Det Indtryk, som Forhandlingerne i den

grundlovgivende Rigsforsamling have gjort paa mig, har saaledes aldeles ikke svækket den Betragtning, som jeg holder fast paa, som min Hovedbetragtning, nemlig, at Ordene: „Folketirkens Forsatning ordnes ved Lov“ ere klare, at det vil sige: „den ordnes ikke ad administrativt Veie, men ad Lovgivningsveien“. Det er iøvrigt mærkeligt, at der af de ærede Medlemmer paa den anden Side af Salen udtales aldeles forskellige Meninger om denne Sag, hvilket ogsaa var Tilfældet ved denne Sags første Behandling. Skjøndt de synes at være enige med os, som holde paa denne lille Lov. Der er saaledes Afskillige af dem, der, som jeg før sagde, ved denne § i Grundloven kun tænke paa et Kirkeraad. Dette er nu en aabenbar Feil, og man behøver kun at læse meget lidt af Forhandlingerne paa den grundlovgivende Rigsforsamling, for at see, at dette ikke væsentlig har været Meningen. Der er Andre, der regne alt med til Forsatningen. Med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal er der ogsaa Uenighed mellem dem. Den høitæredede Kultusminister erklærede udtrykkelig ved Sagens første Behandling dette Forslag for at høre med til Kirkeforsatningen; han sagde udtrykkelig, at det var et Led af Kirkens Forsatning, medens den anden (Madsig) og fjerde (Krieger) Landstingsmand for 1ste Kreds udtrykkelig benægtede, at det hørte med til Kirkens Forsatning. Den Uenighed, der er imellem dem, opløser sig saaledes, naar man seer nærmere til, til en temmelig stor Uenighed. Naar man siger, som den ærede 3die Landstingsmand for 5te Kreds (F. Nielsen) sagde ved Sagens første Behandling og oftere har sagt, at det i Grunden er Rigsdagens Skjld, at vi ikke have faaet en virkelig Kirkeforsatning, at det er den, der bestandig har mødt sig den, saa troer jeg med Visshed at turde sige, at dette ikke forholder sig saaledes. Der er i Grunden fra Regjeringens Side ikke gjort noget vigtigt alvorligt Forsøg paa at føre Grundlovens § 80 igjennem saaledes og i den Forstand, som det ærede Medlem tager det, og det eneste Forslag, som jeg veed, der fra Regjeringens Side er kommet frem, og som næsten ikke engang kan regnes med, er Lovudkastet om Menighedsraad, der, som bekendt, kun med en ringe